

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Ομήρου, «Ιλιάδα» Σ 478 - 616

Τίτλος:

«Κατασκευάζοντας την ασπίδα του Αχιλλέα»

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ-ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΠΙΤΖΕΛΕΡΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας,

Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Κατασκευάζοντας την ασπίδα του Αχιλλέα

Δημιουργός

Παναγιώτα - Κυριακή Μπιτζελέρη

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

(Προτεινόμενη) Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Ιούλιος 2013

Διδακτική/Θεματική Ενότητα

Ομήρου, «Ιλιάδα» Σ 478-616: «Ο Ήφαιστος κατασκευάζει την πανοπλία του Αχιλλέα – Περιγραφή της ασπίδας».

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

—

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, διάδρομοι σχολείου.

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο / ιστοσελίδα τάξης.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την υλοποίηση του παρόντος σεναρίου μαθητές και διδάσκων θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση λογισμικών επεξεργασίας κειμένου, δημιουργίας παρουσίασης και σχεδίασης (π.χ. [Gimp](#), [Photoshop](#), Paint). Επίσης, χρειάζεται να γνωρίζουν να πλοηγούνται στο διαδίκτυο και να χρησιμοποιούν μηχανές αναζήτησης για ιστοεξερεύνηση. Αναφορικά με το εάν θα χρησιμοποιηθεί το παρόν σενάριο ως εμπέδωση –άρα χρειάζεται να προηγηθεί μια πρώτη επαφή με το νόημα του αποσπάσματος– ή θα χρησιμοποιηθεί ως αφορμή και βάση για τη νοηματική επεξεργασία της ενότητας –άρα δε χρειάζεται καμία προετοιμασία των μαθητών– είναι στην ευχέρεια του διδάσκοντος να αποφασίσει. Δεδομένης πάντως της δυσκολίας των μαθητών στην κατανόηση του ιλιαδικού κειμένου από το σχολικό εγχειρίδιο, προτείνεται σε κάθε περίπτωση η πρώτη ανάγνωση να γίνει από τον διδάσκοντα εξομαλύνοντας και τα δυσνόητα σημεία σε λεξιλογικό ή/και συντακτικό επίπεδο. Μαθητές και διδάσκων πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με την εργασία σε ομάδες. Ο διδάσκων καλό είναι να ενθαρρύνει τους μαθητές –ακόμη και αν διστάζουν– να εκφραστούν ελεύθερα στη φάση του σχεδιασμού της ασπίδας. Στο παρόν σενάριο γίνεται μια πρώτη προσπάθεια να σκεφτούν οι μαθητές τις απαντήσεις τους. Δίνονται, βέβαια, συγκεκριμένες οδηγίες, ωστόσο ο αναστοχασμός είναι κάτι που μπορεί να ξαφνιάσει, εάν είναι η πρώτη φορά που το επιχειρούν. Κρίνεται σκόπιμο, λοιπόν, σε αυτήν την περίπτωση ο διδάσκων να προϊδεάσει τους μαθητές για το θέμα αυτό και να εξηγήσει πώς περιμένει να δουλέψουν σε αυτές τις ερωτήσεις (π.χ. δεν υπάρχει σωστή και λάθος απάντηση, χρειάζεται ειλικρίνεια κ.λπ.). Ο διδάσκων πρέπει να δημιουργήσει ένα ιστολόγιο για το μάθημα, όπου θα αναρτήσει τα Φύλλα Εργασίας των μαθητών και θα χωρίσει τις ομάδες εργασίας. Από εκεί και πέρα ο ρόλος του είναι συντονιστικός, ενώ οι «πομποί» των πληροφοριών είναι οι

μαθητές. Η σχολική μονάδα χρειάζεται να έχει εργαστήριο πληροφορικής με υπολογιστές συνδεδεμένους στο διαδίκτυο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το παρόν σενάριο αρχικά στοχεύει σε μια νοηματική προσέγγιση των στίχων 478-616 της ραψωδίας Σ του ήλιαδικού κειμένου. Οι μαθητές σε ομάδες ασχολούνται με δραστηριότητες που σκοπό έχουν να τους βοηθήσουν στην κατανόηση και την περαιτέρω διερεύνηση των θεμάτων που απεικονίζονται στην ασπίδα του Αχιλλέα. Στη συνέχεια, οι μαθητές καλούνται να αναστοχαστούν σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο δούλεψαν και επεξεργάστηκαν τις διαδικτυακές πηγές, αιτιολογώντας τις επιλογές τους, με σκοπό να καλλιεργήσουν την αυτοκριτική τους και να κινούνται στο εξής σε παρόμοιες περιπτώσεις με μεγαλύτερη συνειδητότητα. Κατόπιν, δημιουργούν μια παρουσίαση με όλες τις γνώσεις-πληροφορίες-εμπειρίες τους και την κοινοποιούν στην ολομέλεια. Σε επόμενη φάση του σεναρίου, οι μαθητές σε νέες ομάδες καλούνται να μετουσιώσουν τη θεωρητική γνώση σε πράξη, διανθισμένη και από το προσωπικό τους μεράκι και έμπνευση. Καλούνται, δηλαδή, να μετατρέψουν την τάξη σε εργαστήριο και να σχεδιάσουν οι ίδιοι την ασπίδα του Αχιλλέα. Όλοι οι μαθητές συμβάλλουν ώστε να υπάρχουν όλοι οι ομόκεντροι κύκλοι σύμφωνα και με την περιγραφή του Ομήρου και εστιάζουν τόσο στα υλικά κατασκευής – αναφερόμενοι στη λειτουργία της ασπίδας ως αμυντικού όπλου– όσο και στα διακοσμητικά μοτίβα, κάνοντας λόγο για την ασπίδα ως έργο τέχνης. Παρουσιάζοντας το αντικείμενό τους πρέπει να χρησιμοποιούν επεξηγηματικά

σχόλια και να είναι έτοιμοι να δεχθούν ερωτήσεις από τους ακροατές τους. Κάθε μέλος της ομάδας πρέπει να είναι σε θέση να απαντήσει σε ερωτήσεις για κάθε ομόκεντρο κύκλο. Οι ασπίδες των ομάδων μπορούν να κοσμήσουν την τάξη αλλά και τους διαδρόμους του σχολείου. Με την αναδιάταξη των ομάδων επιδιώκεται καθολικότερη συμμετοχή των μαθητών, ενώ με το «εργαστήρι» η αυτενέργεια και η απόλαυση.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Στόχος στο παρόν σενάριο αποτελεί η *αυτενέργεια* των μαθητών και η καλλιέργεια της φαντασίας τους. Καλούνται να γίνουν ερευνητές της γνώσης και με τη χρήση ΤΠΕ να την εντοπίσουν (*διερευνητική μάθηση Bruner*), να την αξιοποιήσουν όπως κρίνουν και να τη μεταδώσουν στους υπόλοιπους συμμετέχοντες στις δραστηριότητες. Κατόπιν, μετασχηματίζουν τη θεωρία σε πράξη και δημιουργούν κατά κάποιον τρόπο έργα τέχνης. Συνεπώς, καθ' όλη τη διάρκεια του σεναρίου συνεργάζονται, αναλαμβάνουν ρόλους, αλλάζουν συνεργάτες, επωμίζονται ευθύνες, διατυπώνουν τεκμηριωμένες κρίσεις, αλλά και αναστοχάζονται κάνοντας μικρά βήματα προς την αυτογνωσία και την αυτοβελτίωση. Κάνοντας το κείμενο σχέδιο, αναπτύσσουν ποικίλες δεξιότητες καλλιεργώντας *διάφορα είδη νοημοσύνης* (κατά Gardner), όπως τη *γλωσσική* με τις παραγωγές λόγου, τη *λογικομαθηματική* με την εξαγωγή συμπερασμάτων, την *ενδοπροσωπική* με τον αναστοχασμό, τη *διαπροσωπική* με τη συνεργασία, τη *χωρική* και την *κινησθητική* με τις κατασκευές και τις εικαστικές αποδόσεις. Στο παρόν σενάριο οι ταυτότητες μαθητών αλλά και διδάσκοντος εξελίσσονται (Κουτσογιάννης) και οι συνηθισμένοι ρόλοι πομπού-δέκτη της γνώσης αλλάζουν. Ο διδάσκων γίνεται *σύμβουλος* (Vygotsky) και ο μαθητής πρωτοστατεί μαθαίνοντας κατά κάποιον τρόπο πώς να μαθαίνει.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Στο παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να κατανοήσουν την περιγραφή των σκηνών που απεικονίζονται στην ασπίδα του Αχιλλέα.
- Να γνωρίσουν γενικά στοιχεία πολιτισμού του ομηρικού κόσμου και την εξέλιξη αυτών έως σήμερα (σκηνές καθημερινής ζωής), αλλά και στοιχεία

που αποδεικνύουν το υψηλό επίπεδο του υλικού πολιτισμού της εποχής (π.χ. μεταλλουργία).

- Να θυμηθούν (από την «Οδύσσεια») το έργο και την κοινωνική θέση των αοιδών στην ομηρική κοινωνία.
- Να αντιληφθούν την αξία της ειρήνης μέσω της αντιπαραβολής ειρηνικών-πολεμικών σκηνών. Να παρακολουθήσουν τον ποιητή να μεταπλάθει ένα καθαρά πολεμικό έργο σε ύμνο ζωής.
- Να ερευνούν και να αποδελτιώνουν πληροφορίες από πηγές στο διαδίκτυο και να αναστοχάζονται σχετικά με τις επιλογές τους.
- Να μετουσιώνουν τη θεωρία σε πράξη και να σχεδιάσουν οι ίδιοι μια ασπίδα.
- Να είναι ταυτόχρονα «πομποί» και «δέκτες» των πληροφοριών.
- Να συνεργάζονται, να αυτενεργούν και να επιτελούν τον ρόλο τους στις ομάδες με υπευθυνότητα.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Στο παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να δημιουργήσουν πολυτροπικά κείμενα.
- Να εμπεδώσουν τον τεχνικό όρο «έκφραση» και τον ρόλο της στην περιγραφή ενός αντικειμένου.
- Να εντοπίσουν την αντίθεση ειρήνης-πολέμου.
- Να περιγράψουν γραπτά και προφορικά ένα αντικείμενο.
- Να εξηγούν με επιχειρήματα τις επιλογές τους.
- Να πλαισιώνουν ένα αντικείμενο με κείμενο, με στόχο την πληρέστερη περιγραφή και κατανόησή του.

Γραμματισμοί

Στο παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να ασκηθούν στον αναστοχασμό σχετικά με τις δικές τους επιλογές.

- Να πλοηγούνται –κατευθυνόμενα ή ελεύθερα– στο διαδίκτυο, να σταχυολογούν τα στοιχεία που χρειάζονται και να τα προσαρμόζουν στον σκοπό τους.
- Να διατυπώνουν τεκμηριωμένο λόγο.
- Να καλλιεργήσουν τη φαντασία τους και τη δημιουργικότητά τους.
- Να επιχειρήσουν αυτοαξιολόγηση και ετεροαξιολόγηση.
- Να ασκηθούν στην αποτελεσματική επικοινωνία της γνώσης τους.

Διδακτικές πρακτικές

Στο παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να ασκηθούν στο να «ακούν» τους συμμαθητές τους και να τους υποβάλλουν ερωτήσεις.
- Να βασίζονται ο ένας στις γνώσεις του άλλου και συνεργαζόμενοι να παράγουν νέο υλικό. Να ενισχυθεί το ομαδικό πνεύμα και όχι ο ανταγωνισμός, με τη συνειδητοποίηση ότι κανείς μόνος του δεν μπορεί να παραγάγει πλήρες τελικό προϊόν, αλλά αντιθέτως όλοι χρειάζονται τη γνώση όλων.
- Να παίρνουν πρωτοβουλίες.
- Να είναι δημιουργικοί.
- Να αναλαμβάνουν ρόλους και να φέρνουν εις πέρας τις αποστολές τους με επιτυχία.
- Να σέβονται τη διαφορετική άποψη και να αιτιολογούν τη δική τους.
- Να αναστοχάζονται και να παραμένουν «ανοικτοί» στην αλλαγή.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η περιγραφή της ασπίδας του Αχιλλέα από τον Όμηρο αποτελεί μια πολύ καλή ευκαιρία να ερευνήσουν οι μαθητές περισσότερο στοιχεία του ομηρικού πολιτισμού

και να κάνουν παραλληλισμούς με το σήμερα. Επιπλέον, δίνεται η ευκαιρία να δουν πώς μετατρέπει ο ποιητής μια περιγραφή ενός όπλου, ενός σαφώς εργαλείου πολέμου, σε ύμνο της ζωής, με πλήθος ειρηνικών σκηνών και πώς μεταπλάθει μια περιγραφή σε ένα έργο ζωγραφικής τέχνης. Όλο αυτό μάλιστα μπορούν να το μετουσιώσουν οι ίδιοι σε πράξη, σχεδιάζοντας τη δική τους ασπίδα στην τάξη, που έχει για λίγο μετατραπεί σε εργαστήριο. Οι μαθητές ξεφεύγουν από την πεπατημένη – ως προς τη διδασκαλία των ομηρικών επών– και έχουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν όλοι ανεξαρτήτως επιδόσεων ως μικροί ερευνητές και τεχνίτες.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η ραψωδία Σ (478-616) της «Ιλιάδας» περιλαμβάνεται στη διδακτέα ύλη για το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας της Β΄ Γυμνασίου σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών ([ΔΕΠΠΣ - ΑΠΣ](#)).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο παρόν σενάριο οι ΤΠΕ αξιοποιούνται αφενός για να προσεγγίσουν οι μαθητές πλήθος διαδικτυακών πηγών και αφετέρου, αφού αντλήσουν τις πληροφορίες που χρειάζονται από αυτές, να τις παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους, αποκτώντας ταυτόχρονα διπλό ρόλο, αυτόν του ερευνητή – δέκτη και αυτόν του πομπού της πληροφορίας. Επιπλέον, οι ΤΠΕ βοηθούν στον διαμοιρασμό των γνώσεων και των εμπειριών των συμμετεχόντων στις δραστηριότητες αλλά και στην ασύγχρονη επικοινωνία των μελών των ομάδων. Τέλος, οι μαθητές χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα λογισμικά μετατρέπονται για λίγο σε τεχνίτες, οι οποίοι καλούνται να μετατρέψουν την περιγραφή σε αντικείμενο – σχέδιο μιας ασπίδας. Δίνεται, λοιπόν, η δυνατότητα στους μαθητές, χάρη στη χρήση των ΤΠΕ, όχι μόνο να διαβάσουν, αλλά και να «πράξουν», κάνοντας τη γνώση βίωμα.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Ομηρικά Έπη: «Ιλιάδα» Β΄ Γυμνασίου, [Σ 478-616](#) - Ερωτήσεις / Θέματα για συζήτηση ή εργασία 5: Πρόσθετο ψηφιακό υλικό στο πλαίσιο του ψηφιακού εμπλουτισμού σχολικών βιβλίων από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας: [Η παρουσία του αοιδού στον Όμηρο](#).

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Λογισμικά

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο: [Ομηρικά Έπη Α΄ και Β΄ Γυμνασίου](#) [εφαρμογή υποστηρικτικού υλικού – Ψηφιακό Σχολείο].

Βίντεο

Εκπαιδευτική Τηλεόραση: [Ο γάμος στην αρχαία Ελλάδα - Από τον Όμηρο στα κλασικά χρόνια](#). 2006. Σκηνοθεσία: Φ. Γαρυφαλάκης, Έρευνα - κείμενα: Ε. Παντελίδου, επιστημονική επιμέλεια: Ν. Μπιργαλιάς, αφήγηση: Θ. Ψυχογιός – Β. Κώστα, Μουσική: Β. Ρώτας [πηγή: Εκπαιδευτική Τηλεόραση – ΥΠΕΠΘ].

Φωτογραφίες/ Εικόνες

[Απόπειρες αναπαράστασης της ασπίδας του Αχιλλέα σύμφωνα με την περιγραφή του Ομήρου](#) [πηγή: Ιστοχώρος του Παναγιώτη Λουπάση – Πανελλήνιο Σχολικό δίκτυο]

Ιστοσελίδες

[Ελληνική Βικιπαίδεια](#) [Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια]

Ελληνική Ιστορία στο Διαδίκτυο [πηγή: Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού].

Γεωμετρική περίοδος:

-[Αγροτική παραγωγή](#)

-[Δίκαιο](#)

-[Όπλα](#)

-[Πόλεμοι και επιδρομές](#). Βλ., επίσης, και στο ψηφιακό βιβλίο Ερωτήσεις / Θέματα για συζήτηση ή εργασία 3, Πρόσθετο ψηφιακό υλικό στο πλαίσιο του ψηφιακού

εμπλουτισμού σχολικών βιβλίων από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας: «Ο πόλεμος στη γεωμετρική εποχή».

[Gimp](#) [Ελεύθερο λογισμικό σχεδίασης, επεξεργασίας εικόνας και γραφικών]

[«Η περιγραφή έργου τέχνης & η λογοτεχνική «έκφραση-Το παράδειγμα της Ασπίδας του Αχιλλέα. Μια διαθεματική πρόταση διδασκαλίας»](#). Δημιουργοί: Ακριτίδου Μαρία – Αφεντουλίδου Βασιλική, εκπαιδευτικοί, Μάιος 2008 [Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο]:

Ίδρυμα Ευγενίδου: [Κόκκινοι Γίγαντες και Ασπροι Νάνοι](#)

Νόησις [Πύλη της Αρχαίας Ελληνικής Επιστήμης και Τεχνολογίας - Κέντρο Διάδοσης Επιστημών και Μουσείο Τεχνολογίας]:

-[Αρχαίος ελληνικός οπλισμός](#)

-[Θεματικές περιοχές](#).

[Ο χορός στην Αρχαία Ελλάδα](#) [πηγή: «Πανδέκτης» - Ο κόσμος του ελληνικού χορού].

[Photoshop](#) [Λογισμικό επεξεργασίας εικόνας]

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α΄ Φάση (3 διδακτικές ώρες)

Οι μαθητές χωρίζονται, με δική τους πρωτοβουλία ή με υπόδειξη του διδάσκοντος, σε πέντε ομάδες και καλούνται να επισκεφθούν το ιστολόγιο της τάξης τους με την οδηγία να εντοπίσουν το Φύλλο Εργασίας με το όνομα της ομάδας τους και να ασχοληθούν με τις αντίστοιχες δραστηριότητες.

Το όνομα της κάθε ομάδας σχετίζεται με τις απεικονίσεις των ομόκεντρων κύκλων της ασπίδας του Αχιλλέα, όπως αυτή κατασκευάζεται από τον Ήφαιστο και περιγράφεται από τον Όμηρο στη Σ της «Ιλιάδας», και η αποστολή τους σχετίζεται με τις αντίστοιχες κάθε φορά απεικονίσεις. Απαραίτητη προϋπόθεση ίσως είναι μια πρώτη νοηματική προσέγγιση των στίχων [478-616](#) της ραψωδίας Σ της «Ιλιάδας».

Πιο συγκεκριμένα, **η ομάδα 1** καλείται, αφού διαβάσει και θυμηθεί το νόημα των παραπάνω στίχων από το ψηφιακό βιβλίο στο Ψηφιακό Σχολείο, να φτιάξει μια παρουσίαση με θέμα: «Η Ασπίδα του Αχιλλέα: Το Σύμπαν και ο Ωκεανός». Οι θεματικοί άξονες της παρουσίασης δίνονται με τη μορφή ερωτήσεων, ώστε να βοηθηθούν οι μαθητές στην προσέγγιση, μελέτη και αποδελτίωση του υλικού τους. Ειδικότερα, τους ζητείται: α. να εντοπίσουν τους στίχους που περιγράφουν τις απεικονίσεις του Σύμπαντος και του Ωκεανού, β. να τις περιγράψουν ενδελεχώς, γ. να εντοπίσουν στοιχεία πολιτισμού του ομηρικού κόσμου στα συγκεκριμένα χωρία και δ. να αναφερθούν στους αστερισμούς που περιγράφονται και στη μυθολογική προέλευσή τους. Λαμβάνουν, επίσης, την οδηγία να εμπλουτίσουν την παρουσίασή τους με εικονιστικό υλικό και τους δίνονται σχετικοί σύνδεσμοι, για να συλλέξουν πληροφορίες στο διαδίκτυο, ενώ ενθαρρύνεται και η αναζήτηση δικών τους πηγών, σε περίπτωση που το θεωρούν απαραίτητο. Η παρουσίαση αναρτάται στο ιστολόγιο του τμήματος με το όνομα της ομάδας, που αποτελεί ουσιαστικά και το θέμα της παρουσίασης. Στην ίδια λογική κινούνται όλες οι ομάδες με διαφορετικά ωστόσο θέματα.

Η ομάδα 2 ασχολείται με τις δύο πολιτείες, την «έν ειρήνη» και την «έν πολέμω». Οι θεματικοί άξονες της παρουσίασης των μαθητών είναι: α. ο εντοπισμός των στίχων των συγκεκριμένων χωρίων, β. η περιγραφή των σκηνών που εκτυλίσσονται σε αυτές τις πολιτείες, γ. τα πολιτισμικά στοιχεία και δ. η απόπειρα ερμηνείας της αντίθεσης που δημιουργείται ανάμεσα στις δύο αυτές πολιτείες, ο λειτουργικός της ρόλος και το μήνυμα ενδεχομένως που προκύπτει από αυτήν.

Η ομάδα 3 μελετά τις γεωργικές σκηνές της ομηρικής ασπίδας. Αναλυτικότερα, οι μαθητές εστιάζουν: α. στον εντοπισμό του αντίστοιχου χωρίου, β. στην περιγραφή των γεωργικών εργασιών που αναφέρονται, γ. στα στοιχεία του ομηρικού πολιτισμού και δ. στην επισήμανση των στοιχείων αυτών που επιβίωσαν μέσα στο χρόνο έως σήμερα αναφερόμενοι στην εξέλιξή τους.

Η ομάδα 4 μελετά τις σκηνές από την κτηνοτροφία με αποστολή: α. να εντοπίσουν το απόσπασμα, β. να περιγράψουν τις σκηνές, γ. να αναφερθούν στα στοιχεία πολιτισμού και δ. να επισημάνουν τις ασχολίες εκείνες που φτάνουν ως τις μέρες μας και τη μορφή που αυτές έχουν σήμερα.

Τέλος, **η ομάδα 5** επεξεργάζεται το θέμα του Χορού. Και πάλι οι μαθητές καλούνται: α. να εντοπίσουν το αντίστοιχο χωρίο, β. να περιγράψουν τη σκηνή και τους συμμετέχοντες σε αυτήν, γ. να εντοπίσουν πολιτισμικά στοιχεία και δ. να αναλύσουν τη φράση «ο αιδός ο θείος» αναφερόμενοι στο έργο και στην κοινωνική θέση του αιδού στην ομηρική εποχή, αιτιολογώντας το τυπικό επίθετο «θείος» και ανιχνεύοντας το πρόσωπο που θα μπορούσε να αντιπροσωπεύει στο συγκεκριμένο σημείο ο αιδός.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στη συνέχεια οι μαθητές όλων των ομάδων, κατόπιν υπόδειξης στα Φύλλα Εργασίας τους, πρέπει να απαντήσουν και σε μια σειρά ερωτήσεων που σκοπό έχουν να τους ωθήσουν στον αναστοχασμό της ίδιας τους της δουλειάς. Καλούνται, λοιπόν, να αιτιολογήσουν τις επιλογές τους, τα κριτήρια με βάση τα οποία έκαναν αυτές τις επιλογές, να αξιολογήσουν το πόσο αξιόπιστες θεωρούν τις πληροφορίες που βρήκαν στο διαδίκτυο και να εξηγήσουν το γιατί αποφάσισαν ή όχι να πλοηγηθούν και ελεύθερα στο διαδίκτυο. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές καλούνται να σκεφτούν για τις κινήσεις τους και να κάνουν την αυτοκριτική τους, ώστε σταδιακά να επιχειρούν πιο συνειδητές επιλογές. Η φάση αυτή ολοκληρώνεται με την παρουσίαση των εργασιών των ομάδων στην ολομέλεια και υπογραμμίζεται στους μαθητές πόσο σημαντικό είναι για την επόμενη φάση να παρακολουθήσουν τις εργασίες και των συμμαθητών τους. Επιπλέον, ο διδάσκων αλλά και οι συμμαθητές τους στο τέλος των παρουσιάσεων μπορούν να υποβάλλουν ερωτήσεις.

Στόχος των δραστηριοτήτων σε αυτήν τη φάση είναι η νοηματική και ερμηνευτική προσέγγιση των στίχων που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο απόσπασμα του ιλιαδικού κειμένου. Με υλικό που οι ίδιοι οι μαθητές εντοπίζουν στο

διαδίκτυο ανακαλύπτουν τις πληροφορίες που χρειάζονται και κρίνουν ως αξιόπιστες και δημιουργούν το δικό τους πολυτροπικό κείμενο παρουσίασης, για να μεταφέρουν αυτές τις πληροφορίες στους συμμαθητές τους και όλοι μαζί από κοινού να προχωρήσουν στην επόμενη φάση του σεναρίου.

Ο διδάσκων αξιολογεί τις παρουσιάσεις που προκύπτουν τόσο για την πληρότητα του περιεχομένου τους όσο και για την επικοινωνιακή τους αποτελεσματικότητα. Επιπλέον, με ερωτήσεις μπορεί να εξετάσει σε ποιο βαθμό όλοι πρόσεχαν όλους. Εξάλλου, με αυτόν τον τρόπο κάποιες πληροφορίες επαναλαμβάνονται, ακούγονται και πάλι στην ολομέλεια και συνεπώς περισσότεροι μαθητές τις εμπεδώνουν. Ο διδάσκων αξιολογεί επίσης τη συνεργασία των μαθητών και την αιτιολόγηση των επιλογών τους στο κομμάτι που αφορά τον αναστοχασμό τους. Μπορεί να ρωτήσει μάλιστα και αν οι απαντήσεις ήταν ομόφωνες, ποιοι διαφοροποιούνταν, σε ποια σημεία και γιατί ενδεχομένως να υπάρχουν διαφορετικές απόψεις κ.ά. Ξεκινά, λοιπόν, μια συζήτηση για τον αναστοχασμό, την αυτοαξιολόγηση, τα κριτήρια και τις προσδοκίες που θέτουν μαθητές αλλά και δάσκαλοι.

Β΄ Φάση (3 διδακτικές ώρες)

Στη συνέχεια, οι ομάδες των μαθητών ανασυντίθενται με τρόπο ώστε η κάθε νέα ομάδα να περιλαμβάνει ένα τουλάχιστον μέλος από την κάθε ομάδα της Α΄ Φάσης. Στη φάση αυτή, λοιπόν, το κάθε μέλος είναι υπεύθυνο για τις απεικονίσεις του ομόκεντρου κύκλου που είχε μελετήσει στην ομάδα που βρισκόταν κατά την προηγούμενη φάση. Οι ομάδες αποφασίζουν το νέο τους όνομα και βρίσκουν στο ιστολόγιο του μαθήματος το [2^ο Φύλλο Εργασίας](#), που είναι κοινό για όλους.

Τώρα η τάξη θα μετατραπεί για λίγο σε εργαστήριο, και συγκεκριμένα το εργαστήριο του Ηφαίστου. Οι μαθητές διαβάζουν σε επιλεγμένους ιστοχώρους πληροφορίες τόσο για την κατασκευή μιας ασπίδας (υλικά, τεχνοτροπία) όσο και για τη διακόσμησή της (μοτίβα, σύμβολα). Μελετούν, επίσης, τη χρήση και τη σημασία

της για τον πολεμιστή. Κατόπιν, αναλαμβάνουν ως αποστολή να κατασκευάσουν οι ίδιοι τη δική τους ασπίδα για τον Αχιλλέα. Δίνονται και πάλι επιλεγμένοι σύνδεσμοι για να πάρουν ιδέες οι μαθητές και προτείνονται συγκεκριμένα λογισμικά που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να σχεδιάσουν την ασπίδα τους. Επίσης, δίνεται η οδηγία το αντικείμενό τους να συνοδεύεται και από ένα κείμενο ίσως με τη μορφή λεζάντας ή πλαισίου, για να λειτουργεί συμπληρωματικά και επεξηγηματικά στην κατασκευή τους. Στο κείμενο αυτό επεξηγούν τις επιλογές τους τόσο στα υλικά κατασκευής όσο και στις εικονιζόμενες σκηνές, κάνοντας ουσιαστικά μια επανάληψη και καλύτερη εμπέδωση της αποκτηθείσας στην προηγούμενη φάση γνώσης. Ζητείται από τους μαθητές να μετατρέψουν τη γνώση σε καλλιτεχνία και να συνδυάσουν τη θεωρία με την πράξη. Ενθαρρύνονται, μάλιστα, να αφήσουν τη φαντασία τους ελεύθερη στην απόδοση των περιγραφών του Ομήρου, ωστόσο πρέπει να μείνουν θεματολογικά σε ό,τι περιγράφεται στο ιλιαδικό κείμενο. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές θα προσπαθήσουν να δημιουργήσουν οι ίδιοι ένα «αμυντικό όπλο» – αντικείμενο συγκεκριμένης χρηστικής σκοπιμότητας– ενώ ταυτόχρονα θα δημιουργούν και ένα έργο τέχνης, απεικονίζοντας στην επιφάνεια του κειμένου όλες τις σχετικές αναπαραστάσεις.

Βασικός στόχος της όλης δραστηριότητας παραμένει η απόλαυση και η ενθάρρυνση συμμετοχής όλων των μαθητών με ενθουσιασμό και ενδιαφέρον. Τα Αρχαία Ελληνικά δεν είναι πια το μάθημα που σημειώνουν, απομνημονεύουν και αναπαράγουν έτοιμες πληροφορίες, αλλά μετατρέπεται σε εργαστήρι δημιουργίας. Τα αντικείμενα παρουσιάζονται συνοδεία των επεξηγηματικών τους σχολίων στην ολομέλεια της τάξης. Όλοι οι μαθητές καλούνται να παρουσιάσουν, ο καθένας τον ομόκεντρο κύκλο για τον οποίο ήταν υπεύθυνος, σύμφωνα με το θέμα που είχε επεξεργαστεί στην ομάδα στην οποία ανήκε στην προηγούμενη φάση. Στους μαθητές, ωστόσο, πρέπει ο διδάσκων εξ αρχής να καταστήσει σαφές ότι οφείλουν να μπορούν να απαντήσουν σε ερωτήσεις που θα τους τεθούν και που θα αφορούν και άλλες

θεματικές της ασπίδας. Οφείλουν, με άλλα λόγια, να δείχνουν προσοχή και κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων των συμμαθητών τους.

Εφόσον το τελικό προϊόν είναι ένα σχεδιασμένο αντικείμενο, η αξιολόγηση δε θα βασιστεί σε αυτό, όσο στα επεξηγηματικά σχόλια που θα συνοδεύουν την παρουσίασή του. Με ερωτήσεις του ο διδάσκων μπορεί να εξακριβώσει τον βαθμό αφομοίωσης των γνώσεων που αποκόμισαν οι μαθητές στην προηγούμενη φάση αλλά και τον βαθμό της συνεργασίας τους. Κρίνεται, μάλιστα, σκόπιμο ορισμένες από τις ερωτήσεις που θα απευθύνει στον κάθε μαθητή να αφορούν άλλο μέρος της ασπίδας από αυτό το οποίο σχεδίασε ή ήταν υπεύθυνος. Έτσι «αναγκάζονται» να προσέχουν και τους συμμαθητές τους, αφού θα πρέπει να γνωρίζουν και το δικό τους υλικό.

Αν το παραγόμενο υλικό είναι αξιόλογο, μπορεί –εκτός από την ανάρτηση στο ιστολόγιο της τάξης– να διακοσμήσει με τη μορφή έκθεσης τους διαδρόμους του σχολείου.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο Φύλλο Εργασίας

Ομάδα 1: Σύμπαν (κέντρο) & Ωκεανός (περιφέρεια)

Αφού διαβάσετε τους στίχους [478-616](#) της ραψωδίας Σ της «Ιλιάδας» στον σύνδεσμο του Ψηφιακού Σχολείου, να φτιάξετε μια παρουσίαση με θέμα «Η Ασπίδα του Αχιλλέα: Το Σύμπαν & ο Ωκεανός». Για τη δομή της παρουσίασής σας θα σας βοηθήσουν οι παρακάτω ερωτήσεις:

- Σε ποιους στίχους εντοπίζονται οι απεικονίσεις του Σύμπαντος και του Ωκεανού;
- Να τις περιγράψετε λεπτομερώς.
- Ποια στοιχεία του πολιτισμού του ομηρικού κόσμου εντοπίζετε;
- Να αναφερθείτε στους αστερισμούς που απεικονίζονται στην ασπίδα και στη μυθολογική προέλευση των ονομάτων τους.

Να συνοδεύσετε την παρουσίασή σας και με εικονιστικό υλικό.

Μπορείτε να αναζητήσετε υλικό για την έρευνά σας στους παρακάτω συνδέσμους αλλά και σε πηγές της δικής σας επιλογής.

Ολοκληρώνοντας την παρουσίασή σας καλείστε να σκεφτείτε λίγο σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο εργαστήκατε και στην τελευταία διαφάνεια να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Ποιες πηγές αξιοποιήσατε; Ήταν προτεινόμενες ή όχι;
- Αν επιλέξατε να κινηθείτε και ελεύθερα στο διαδίκτυο για περαιτέρω έρευνα, γιατί το κάνατε; Αν όχι, γιατί;
- Με ποια κριτήρια επιλέξατε τις διαδικτυακές πηγές που αξιοποιήσατε;
- Θεωρείτε τις πληροφορίες που βρήκατε στις πηγές αξιόπιστες και γιατί;

Να αναρτήσετε την εργασία σας στο ιστολόγιο του μαθήματος με το όνομα της ομάδας σας, για να ακολουθήσει η παρουσίασή της στην ολομέλεια.

Προτεινόμενες πηγές

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

- [Στο κέντρο της ασπίδας: Το Σύμπαν.](#)
- [Στην περιφέρεια της ασπίδας: Ο Ωκεανός.](#)
- [Κόκκινοι Γίγαντες και Άσπροι Νάνοι.](#)
- [Ελληνική Βικιπαίδεια](#)
- [Η ασπίδα του Αχιλλέα.](#)
- Αρχαία Ελληνική Τεχνολογία: [Θεματικές περιοχές.](#)

Ομάδα 2: Πολιτεία *έν ειρήνη* (γάμος / δικαστήριο) & Πολιτεία *έν πολέμω* (πολιορκία)

Αφού διαβάσετε τους στίχους [478-616](#) της ραψωδίας Σ της «Ιλιάδας» στον σύνδεσμο του Ψηφιακού Σχολείου, να φτιάξετε μια παρουσίαση με θέμα «Η Ασπίδα του Αχιλλέα: Πολιτεία *έν ειρήνη* / Πολιτεία *έν πολέμω*». Για τη δομή της παρουσίασής σας θα σας βοηθήσουν οι παρακάτω ερωτήσεις:

- Σε ποιους στίχους εντοπίζονται οι απεικονίσεις των δύο πολιτειών;
- Ποιες σκηνές περιγράφονται στις πολιτείες αυτές;
- Ποια στοιχεία του πολιτισμού του ομηρικού κόσμου εντοπίζετε;
- Τις δύο πολιτείες συνδέει σχέση αντίθεσης. Ποιος θεωρείτε ότι είναι ο λειτουργικός ρόλος της αντίθεσης αυτής;

Να συνοδεύσετε την περιγραφή σας και με εικονιστικό υλικό.

Μπορείτε να αναζητήσετε υλικό για την έρευνά σας στους παρακάτω συνδέσμους αλλά και σε πηγές της δικής σας επιλογής.

Ολοκληρώνοντας την παρουσίασή σας καλείστε να σκεφτείτε λίγο σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο εργαστήκατε και στην τελευταία διαφάνεια να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Ποιες πηγές αξιοποιήσατε; Ήταν προτεινόμενες ή όχι;
- Αν επιλέξατε να κινηθείτε και ελεύθερα στο διαδίκτυο για περαιτέρω έρευνα, γιατί το κάνατε; Αν όχι, γιατί;
- Με ποια κριτήρια επιλέξατε τις διαδικτυακές πηγές που αξιοποιήσατε;
- Θεωρείτε τις πληροφορίες που βρήκατε στις πηγές αξιόπιστες και γιατί;

Να αναρτήσετε την εργασία σας στο ιστολόγιο του μαθήματος με το όνομα της ομάδας σας, για να ακολουθήσει η παρουσίασή της στην ολομέλεια.

Προτεινόμενες πηγές

- [Οι δύο πολιτείες.](#)
- [Η ασπίδα του Αχιλλέα.](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- [Ο γάμος στην αρχαία Ελλάδα - Από τον Όμηρο στα κλασικά χρόνια](#)
- Γεωμετρική περίοδος: [Πόλεμοι και επιδρομές](#).
- Γεωμετρική περίοδος: [Όπλα](#)
- Γεωμετρική περίοδος: [Δίκαιο](#)
- Αρχαία Ελληνική Τεχνολογία: [Θεματικές περιοχές](#).

Ομάδα 3: Γεωργία (όργωμα / θερισμός / τρύγος)

Αφού διαβάσετε τους στίχους [478-616](#) της ραψωδίας Σ της «Ιλιάδας» στον σύνδεσμο του Ψηφιακού Σχολείου, να φτιάξετε μια παρουσίαση με θέμα «Η Ασπίδα του Αχιλλέα: Σκηνές από τη γεωργία». Για τη δομή της παρουσίασής σας θα σας βοηθήσουν οι παρακάτω ερωτήσεις:

- Σε ποιους στίχους εντοπίζονται οι σκηνές της γεωργικής ζωής;
- Ποιες γεωργικές εργασίες περιγράφονται στις σκηνές αυτές;
- Ποια στοιχεία του πολιτισμού του ομηρικού κόσμου εντοπίζετε;
- Ποια από τις γεωργικές εργασίες που αναφέρονται εξελίχθηκαν και επιβιώνουν ως σήμερα και ποια είναι η σύγχρονη μορφή τους;

Να συνοδεύσετε την περιγραφή σας και με εικονιστικό υλικό.

Μπορείτε να αναζητήσετε υλικό για την έρευνά σας στους παρακάτω συνδέσμους αλλά και σε πηγές της δικής σας επιλογής.

Ολοκληρώνοντας την παρουσίασή σας καλείστε να σκεφτείτε λίγο σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο εργαστήκατε και στην τελευταία διαφάνεια να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Ποιες πηγές αξιοποιήσατε; Ήταν προτεινόμενες ή όχι;
- Αν επιλέξατε να κινηθείτε και ελεύθερα στο διαδίκτυο για περαιτέρω έρευνα, γιατί το κάνατε; Αν όχι, γιατί;
- Με ποια κριτήρια επιλέξατε τις διαδικτυακές πηγές που αξιοποιήσατε;
- Θεωρείτε τις πληροφορίες που βρήκατε στις πηγές αξιόπιστες και γιατί;

Να αναρτήσετε την εργασία σας στο ιστολόγιο του μαθήματος με το όνομα της ομάδας σας, για να ακολουθήσει η παρουσίασή της στην ολομέλεια.

Προτεινόμενες πηγές

- ο [Σκηνές αγροτικής ζωής](#).
- ο [Η ασπίδα του Αχιλλέα](#).
- ο Γεωμετρική περίοδος: [Αγροτική παραγωγή](#).
- ο Αρχαία Ελληνική Τεχνολογία: [Θεματικές περιοχές](#).

Ομάδα 4: Κτηνοτροφία (επίθεση λιονταριών σε αγέλη βοδιών / βοσκότοπος με κοπάδι προβάτων)

Αφού διαβάσετε τους στίχους [478-616](#) της ραψωδίας Σ της «Ιλιάδας» στον σύνδεσμο του Ψηφιακού Σχολείου, να φτιάξετε μια παρουσίαση με θέμα «Η Ασπίδα του Αχιλλέα: Σκηνές από την κτηνοτροφία». Για τη δομή της παρουσίασής σας θα σας βοηθήσουν οι παρακάτω ερωτήσεις:

- Σε ποιους στίχους εντοπίζονται οι σκηνές από τη ζωή των κτηνοτρόφων;
- Ποιες εργασίες περιγράφονται στις σκηνές αυτές;
- Ποια στοιχεία του πολιτισμού του ομηρικού κόσμου εντοπίζετε;
- Ποια από αυτά εξελίχθηκαν και επιβιώνουν ως σήμερα και ποια είναι η σύγχρονη μορφή τους;

Να συνοδεύσετε την περιγραφή σας και με εικονιστικό υλικό.

Μπορείτε να αναζητήσετε υλικό για την έρευνά σας στους παρακάτω συνδέσμους αλλά και σε πηγές της δικής σας επιλογής.

Ολοκληρώνοντας την παρουσίασή σας καλείστε να σκεφτείτε λίγο σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο εργαστήκατε και στην τελευταία διαφάνεια να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Ποιες πηγές αξιοποιήσατε; Ήταν προτεινόμενες ή όχι;
- Αν επιλέξατε να κινηθείτε και ελεύθερα στο διαδίκτυο για περαιτέρω έρευνα, γιατί το κάνατε; Αν όχι, γιατί;
- Με ποια κριτήρια επιλέξατε τις διαδικτυακές πηγές που αξιοποιήσατε;
- Θεωρείτε τις πληροφορίες που βρήκατε στις πηγές αξιόπιστες και γιατί;

Να αναρτήσετε την εργασία σας στο ιστολόγιο του μαθήματος με το όνομα της ομάδας σας, για να ακολουθήσει η παρουσίασή της στην ολομέλεια.

Προτεινόμενες πηγές

- ο [Σκηνές ποιμενικής ζωής](#).
- ο [Η ασπίδα του Αχιλλέα](#).
- ο Γεωμετρική περίοδος: [Αγροτική παραγωγή](#).

- Αρχαία Ελληνική Τεχνολογία: [Θεματικές περιοχές](#).

Ομάδα 5: Χορός (νέοι & νέες / τραγουδιστής)

Αφού διαβάσετε τους στίχους [478-616](#) της ραψωδίας Σ της «Ιλιάδας» στον σύνδεσμο του Ψηφιακού Σχολείου, να φτιάξετε μια παρουσίαση με θέμα «Η Ασπίδα του Αχιλλέα: Χορός». Για τη δομή της παρουσίασής σας θα σας βοηθήσουν οι παρακάτω ερωτήσεις:

- Σε ποιους στίχους εντοπίζεται η σκηνή του Χορού;
- Ποιοι συμμετέχουν στη σκηνή και τι ακριβώς διαδραματίζεται;
- Ποια στοιχεία του πολιτισμού του ομηρικού κόσμου εντοπίζετε;
- «Ο αιιδός ο θεός»: Τι γνωρίζετε για το έργο και την κοινωνική θέση των αιιδών στην ομηρική εποχή; Ποιον μπορεί να αντιπροσωπεύει ο «αιιδός» εδώ και γιατί χαρακτηρίζεται «θεός»;

Να συνοδεύσετε την περιγραφή σας και με εικονιστικό υλικό.

Μπορείτε να αναζητήσετε υλικό για την έρευνά σας στους παρακάτω συνδέσμους αλλά και σε πηγές της δικής σας επιλογής.

Ολοκληρώνοντας την παρουσίασή σας καλείστε να σκεφτείτε λίγο σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο εργαστήκατε και στην τελευταία διαφάνεια να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Ποιες πηγές αξιοποιήσατε; Ήταν προτεινόμενες ή όχι;
- Αν επιλέξατε να κινηθείτε και ελεύθερα στο διαδίκτυο για περαιτέρω έρευνα, γιατί το κάνατε; Αν όχι, γιατί;
- Με ποια κριτήρια επιλέξατε τις διαδικτυακές πηγές που αξιοποιήσατε;
- Θεωρείτε τις πληροφορίες που βρήκατε στις πηγές αξιόπιστες και γιατί;

Να αναρτήσετε την εργασία σας στο ιστολόγιο του μαθήματος με το όνομα της ομάδας σας, για να ακολουθήσει η παρουσίασή της στην ολομέλεια.

Προτεινόμενες πηγές

- ο [Ο Χορός](#).
- ο [Η ασπίδα του Αχιλλέα](#).
- ο Αρχαία Ελληνική Τεχνολογία: [Θεματικές περιοχές](#).

- [Η παρουσία του αοιδού στον Όμηρο.](#)
- [Ο χορός στην αρχαία Ελλάδα](#)

2^ο Φύλλο Εργασίας (Κοινό)

Ας γίνουμε για λίγο το εργαστήρι του Ηφαίστου!

Διαβάσετε στους παρακάτω συνδέσμους πληροφορίες για την οπλοποιία (κατασκευή και στολισμός) και τη σημασία της για τον αρχαίο κόσμο:

- Γεωμετρική περίοδος: [Όπλα](#)
- Αρχαία Ελληνική Τεχνολογία: [Αρχαίος ελληνικός οπλισμός](#).
- [Η έννοια και οι απεικονίσεις της](#).
- [Η ασπίδα του Αχιλλέα](#)
- [Απόπειρες αναπαράστασης της ασπίδας του Αχιλλέα σύμφωνα με την περιγραφή του Ομήρου](#).

Αναλαμβάνετε ως αποστολή να φτιάξετε τη δική σας ασπίδα για τον Αχιλλέα! Μπορείτε να αντλήσετε ιδέες και από τους παρακάτω συνδέσμους και να σχεδιάσετε την ασπίδα με το λογισμικό [Gimp](#) ή το [Photoshop](#) ή το Paint. Το αντικείμενό σας μπορεί να συνοδεύεται και από ένα κείμενο (ίσως λεζάντες ή πλαίσια) με επεξηγήσεις για τις εικονιζόμενες σκηνές και για τα υλικά κατασκευής. Να αναρτήσετε την ασπίδα σας μαζί με τα επεξηγηματικά της σχόλια στο ιστολόγιο του μαθήματος με το όνομα της ομάδας σας.

Να παρουσιάσετε το υλικό σας στην ολομέλεια της τάξης. Το κάθε μέλος της ομάδας παρουσιάζει τον ομόκεντρο κύκλο, το θέμα του οποίου είχε επεξεργαστεί στην ομάδα όπου βρισκόταν κατά την προηγούμενη φάση.

Προσοχή! Να θυμάστε ότι στο τέλος της παρουσίασης, ο καθηγητής και οι συμμαθητές σας μπορούν να υποβάλλουν ερωτήσεις σε οποιοδήποτε μέλος της ομάδας και για οποιοδήποτε από τα θέματα με τα οποία έχετε στολίσει την ασπίδα σας.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το τελικό προϊόν του σεναρίου, το σχέδιο της ασπίδας, μπορεί να διακοσμήσει την τάξη ή και τους διαδρόμους του σχολείου. Θα μπορούσε, μάλιστα, να γενικευτεί η ιδέα, να επεκταθεί σε ερευνητική εργασία και οι μαθητές να κατασκευάσουν και άλλα έργα από τις «εκφράσεις» που συναντούν στα ομηρικά έπη, εκθέτοντάς τα και σε σχετικό χώρο στο σχολικό κτήριο. Σε συνεργασία και με τον καθηγητή των Καλλιτεχνικών ή/και της Τεχνολογίας θα μπορούσαν τα σχέδια να μετατραπούν σε κατασκευές και να προκύψει το ίδιο το αντικείμενο, π.χ. μία ασπίδα από χαρτόνι.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το παρόν σενάριο έχει ως στόχο οι μαθητές να αυτενεργήσουν και να γίνουν από συνήθειες δέκτες της γνώσης δημιουργοί της. Γίνονται αρχικά ερευνητές και στη συνέχεια τεχνίτες. Αυτό μπορεί να είναι εξαιρετικά θετικό, αλλά ενδεχομένως να δυσκολέψει και να αγχώσει τους μαθητές, οι οποίοι δεν είναι συνηθισμένοι σε τέτοιου είδους εργασίες που περιλαμβάνουν «κατασκευές» και μάλιστα στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών. Ο διδάσκων μπορεί να τους ενθαρρύνει, αλλά και να δομήσει τις ομάδες με τρόπο ώστε όλοι να νιώθουν άνετα. Ασφαλώς ένας επιδέξιος στις κατασκευές μαθητής και ένας με άνεση στη χρήση των λογισμικών είναι απαραίτητοι σε κάθε ομάδα. Επίσης, εάν το σενάριο χρησιμοποιηθεί ως αφόρμηση, ενδεχομένως η κατανόηση του κειμένου να δυσκολέψει ορισμένους μαθητές. Και πάλι η σύνθεση της ομάδας μπορεί να βοηθήσει, εφόσον οι μαθητές πρέπει να συνεργαστούν και να αλληλοβοηθηθούν. Ωστόσο, σίγουρη λύση σε αυτήν την περίπτωση είναι η πρώτη ανάγνωση να γίνει από τον διδάσκοντα συνοδευόμενη και από λεξιλογική ή/και συντακτική εξομάλυνση του κειμένου. Σημαντικό σημείο του σεναρίου αποτελεί τέλος η δραστηριότητα αναστοχασμού για τον τρόπο με τον οποίο εργάστηκαν οι μαθητές ως ερευνητές. Εάν οι μαθητές δεν είναι συνηθισμένοι σε

τέτοιου είδους αυτοαξιολόγηση, καλό είναι ο διδάσκων να τονίσει την ανάγκη σοβαρότητας και ειλικρίνειας στις απαντήσεις.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bernstein, B. 1996. *Pedagogy, Symbolic Control and Identity. Theory, Research, Critique*. London: Taylor and Francis.

Bruner, J. 1977. *The Process of Education*. USA: Harvard University Press.

Gardner, H. 1993. *Multiple Intelligences: The theory in practice*. New York: Basic Books.

Kolb, D. 1984. *Experiential Learning: Experience as The Source of Learning and Development*. Enlewood Cliffs, New Jersey: Pentice Hall.

<http://academic.regis.edu/ed205/Kolb.pdf>

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html

[20/07/2013]

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ιδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

Vygotsky, L. S. 1978. *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge MA: Harvard University Press.